

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Bruk av VR (virtuell virkelighet) i opplæring og trening

Aslak Steinsbekk

For å svare på spørsmål (menti)

1

NTNU

- Tema: «Bruk av VR (virtuell virkelighet) i opplæring og trening»
- Omtale: Aslak Steinsbekk og Helen Berg vil fortelle om bruk av virtuell virkelighet (VR) generelt og i opplæring og trening. De har forsket fram flere løsninger innen opplæring av helsepersonell (www.virsam.no) og vil fortelle om dette. I tillegg vil det bli eksempler på hvordan VR kan brukes av pasienter.

2

NTNU

www.menti.com

- Bruker Mentimeter til å aktivisere og for at man skal kunne stille spørsmål underveis
- Bruk QR kode
  - Eller gå inn på www.menti.com evt bruk Mentimeter app, og skriv inn kode som det opplyses om
- Starter med spørsmål om VR generelt

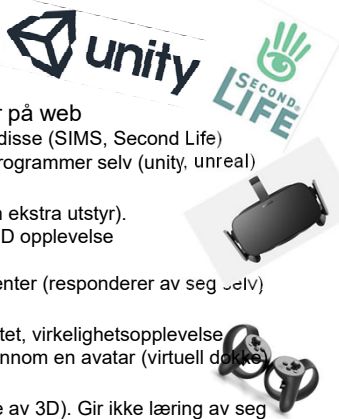

3

NTNU

Virtuelle arenaer

- Kommersielle virtuelle verdener på web
  - Kan lage egne arenaer innenfor disse (SIMS, Second Life)
  - Kjøpe (Oculus store) eller lage programmer selv (unity, unreal)
- Kan brukes
  - i desktop-versjon (vanlig PC uten ekstra utstyr).
  - sammen med briller som gir en 3D opplevelse
  - registrering av håndbevegelser
  - med automatiserte virtuelle pasienter (responderer av seg selv)
- Fordeler
  - Helt trygge rammer, stor fleksibilitet, virkelighetsopplevelse
  - Er ikke seg selv, men opptrer gjennom en avatar (virtuell dokke)
- Ulemper
  - Ikke virkelig liv. (Noen blir kvalme av 3D). Gir ikke læring av seg selv

4

Virtual reality - VR

A computer generated digital environment that can be experienced and interacted with as if that environment was real

1962

sensorama

The Revolutionary Motion Picture System That Takes you into another world with:

- 3-D
- WIDE VISION
- MOTION
- COLOR
- STEREO-SOUND
- AERONAS
- WIND
- VIBRATIONS

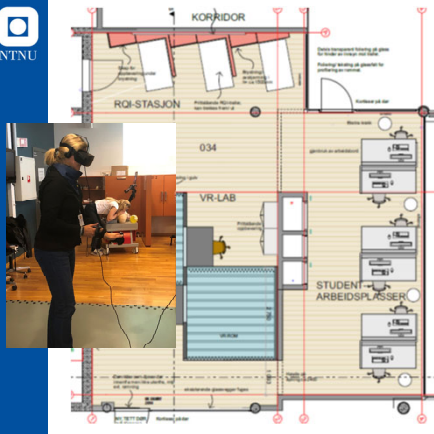

1982

2019

5

Egen VR-lab
Åpen 24/7

6

Helseministeren prøver

- <https://youtu.be/MK3-u5ZTWoM>

30 oktober 2018

- Helseminister Bent Høie i Ålesund
- Stipendiat Helen Berg i Trondheim
- Begge tilstede i samme pasientrom

ikke bare virtuell doktor.

7

8

Om VirSam prosjektet

www.virsam.no

9

Erfaring fra tverrfaglig undervisning

- Studentene liker det
  - Spesielt det å møte studenter fra andre profesjoner
- Studentene vil ha mer, praksisfeltet vil ha mer og myndighetene vil ha mer
- Men vanskelig å få til
  - Drukner praksisfeltet hvis mange studenter samme sted
  - Mye ressurser fra utdanningene
- Hvordan sikre at studenter får kompetanse i tverrfaglig samarbeid på bærekraftig måte?

10

Behov for fleksible undervisningsformer

- Mindre tid med pasienter i sykehus,
- Vanskelig å få til timeplanfestet undervisning på tvers emner/utdanninger
- Praktisk vanskelig å følge hele pasientens forløp
- Behov for ferskibel «on-demand» opplæring

11

VirSam – Virtuell samhandling

Målet

- Gi studenter mulighet til å trene på tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) langs et pasientforløp i virtuelle arenaer uavhengig av annen timeplanfestet undervisning.

Mulig bruk:

- Forberedelse til praksis
- Vise hva som skjer på alle praksisfelt
- Samhandling i større del av helsetjenesten virksomheten
- For ting som er vanskelig å få trent på i praksis (virtuelt først, så simulering og så praksis. Katastrofe bare virtuelt)

12

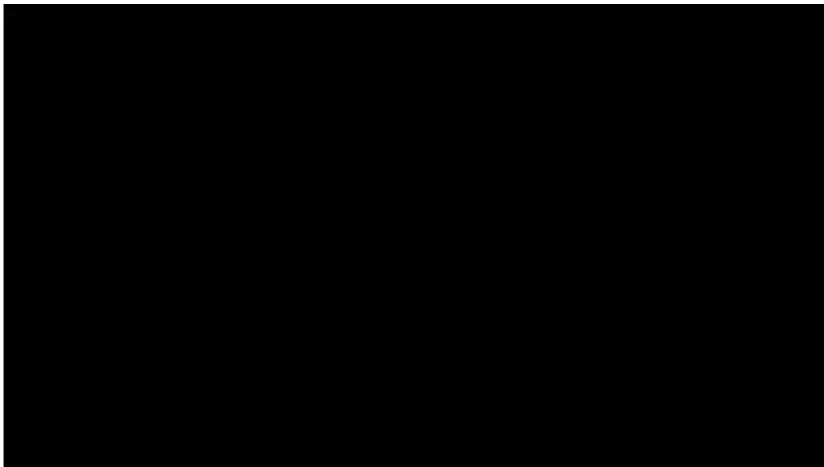

13

Case: Flere ukers forløp (Geriatric)

- Scene 1 (kveld, pasientrom): pasient, lege, sykepleier, evt. datter
- Scene 2 (neste morgen, møterom): lege, sykepleier, evt. ekstrasykepleier/fysio/ergoterapeut
- Scene 3 (flere uker senere forberedelse til utskrivning, telefon/møterom): sykepleier, kommunerepresentant
- Scene 4 (Rett før utskrivning, møterom): lege, sykepleier, kommunerepresentant, pårørende, pasient

14

15

Selvregulert bruk

- Ideen har hele tiden vært at studentene skal selv-organisere
- ~~Website (nedlagt nå)~~
  - Alt samlet ett sted
  - System for påmelding
  - Instruksjoner til alle deler (teknisk, roller osv)

mhandling Om VirSam Instruksjoner for 1

For å være klar til å delta må du FØR I GANGEN gå inn på secondlife.com, opprette bruker, velge avatar og laste ned Second Life til PC-en du vil bruke under spillet. Hvordan du gjør dette vises i instruksjonsvideoen under. Hvis du ønsker mer detaljert instruksjon finner du det her: [Introduksjonen til Second Life](#)

Intro video

16

Virtual patient (Spørsmål på skjerm, pasienten reagerer)

Pasientens navn er Per. Per har vært på besøk i noen venner over helgen, men han besvimte, og ble øyeblikkelig kjørt til sykehuset. Venene til Per rapporterte at det siste døgnet har de sett ham, med følgende symptomer:

- Han sa at han følte seg kvalm
- Han har søvnet opp
- Pusten hans høres tungt ut
- Han har vært ganske stille
- Han har prøvd travelt og så det som en utfordring

Medlemmer
Nils
ntnu

ntnu's 'Info Board_01'

Kontroller tavlen:

Start   Undersøkelser   Behandling   Resulater   Slutt   Dokumentasjon   Vurdering

17

Informasjon om program utviklet i VirSam
www.virsam.no

Press space to toggle hint

- Tutorial
  - Enkel opplæring i bruk av VR
- Pasientrom
  - Billeddiagnostikk, puls, BT, blodprøver mm
  - Prosedyrer (ABCDE) og samhandling
- Møterom
  - Avatarer
- Pasientforløp
  - Kommunikasjon (ISBAR)

ABCDE app blir tilgjengelig fra <https://makingview.com/>

18

Virtual patient (Spørsmål på skjerm, pasienten reagerer)

Medlemmer
Nils
ntnu

19

19

Virtual patient (Spørsmål på skjerm, pasienten reagerer)

Medlemmer
Nils
ntnu

20

20

Viker VR på læring?

Ja, god del forskning viser det ☺
Også egen forskning

- Utviklet program (app) for trening i VR
- Testet effekt av å trene alene eller i gruppe i to randomisert kontrollert studier
- Nesten 600 helt ferske medisin og sykepleiestudenter
  - 120 studenter gjennomførte opplæring på 4 timer

Is individual practice in an immersive and interactive virtual reality application non-inferior to practicing with traditional equipment in learning systematic clinical observation? A randomized controlled trial

<https://bmcmededuc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12909-020-02030-7>

NTNU

Den randomiserte kontrollerte studien:

Allt færre år medisin- og sykepleiestudenter gjennomfører et undervisningsoppløgg emnet i læreløsning om ABCDE-metodikken

Insamling om halvsjansede fra datakilder

Teoretisk gjennomgang om ABCDE-metodikken

Randomisering

Obs alene | VR | TP Obs alene | TP Obs i en gruppe | VR | TP Obs i en gruppe | TP

Teoretisk test, spørreundersøkelse om tilfredshet med undervisningsoppløgg og læringsresultater

Gjennomfører en ABCDE-undersøkelse på en evaluert simulert klinisk tilfelle. Effektivitet dokumentere alle åtte praktiserte observasjoner i ABCDE-metodikken i etterkant.

21

21

Eksempler på bruk av VR i opplæring

NTNU

22

www.menti.com

- Hva kan VR brukes til innen pasientopplæring?
- Diskutere gjerne med andre

NTNU

23

23

- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29156493/> Virtual reality for stroke rehabilitation- Cochrane
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33014388/> symptom management in solid-tumor patients
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33011296/> AR and VR in Hand Rehabilitation
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32951730/> Virtual reality in psychiatric disorders
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32812889/> Virtual Reality-Based Therapies for Psychiatric Disorders
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32930664/> Virtual Reality in Nursing Education
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32906122/> Immersive Virtual Reality for Cognitive Training in Elderly
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32882400/> virtual reality on relieving postoperative pain in surgical patients
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32872313/> Virtual Reality Systems to Improve the Activities of Daily Life in Older People

NTNU

24

24

Helen lager slides fra

- Forslag: Jeg lager et par slides (si litt om hvordan VR er brukt + generelle funn i reviewet) på disse artiklene:
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32872313/> Virtual Reality Systems to Improve the Activities of Daily Life in Older People
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32930664/> Virtual Reality in Nursing Education
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29156493/> Virtual reality for stroke rehabilitation- Cochrane

25

25

VR og psykiatri

- Systematisk review av 70 review (oversiktsartikler)
  - <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32812889/> Virtual Reality-Based Therapies for Psychiatric Disorders
- Positiv innvirkning av VR på psykiatriske lidelser
  - Ingen review har konkludert at VR ikke virker
- Eksponeringsterapi
  - <https://www.youtube.com/watch?v=r7tY07QY66A> Could virtual reality help treat anxiety? - BBC News (Fra start)
  - <https://ovrhealth.com/> OxfordVR
  - <http://ungspotlight.no/>
- BODYSWAPS® - The Susan Project - VR Simulator for Psychiatric Nurses
  - https://www.youtube.com/watch?v=1DVMS2_HwNg

26

26

VR og slagrehabilitering

- Systematisk review med 72 studier
  - <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29156493/> Virtual reality for stroke rehabilitation- Cochrane
- VR alene ga samme effekt som vanlig rehabilitering på bruk av armer, men VR i tillegg til vanlig behandling ga bedre effekt
  - VR best på ADL, likt på gangfart og balanse
- Eksempler på trening
  - <https://www.youtube.com/watch?v=XNmr16h4IWQ>
  - <https://www.youtube.com/watch?v=PCfiAA84Yhs>

27

27

Trene sykepleiere

- Systematisk review med 18 studier
  - <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32930664/> Virtual Reality in Nursing Education
- Eksempler på trening
  - Urinkateter, avansert helsekontroll, intravenøs injeksjon, Sykepleie av personer med KOLS,
- VR bedre effekt enn kontroll (tradisjonell opplæring eller annen simulering) på kunnskap
  - Lik effekt på ferdigheter, fornøydhet med treningsmetode, mestringsfølelse og tidsbruk

28

28

 www.menti.com

- Vil du kjøpe VR utstyr?
- Hva vil du bruke det til?

29

29

 Kjøpe VR utstyr? Nei!

Erfaringer med å bruke VR i undervisning

30

30

 Hvorfor nei?

- **Pris** er ikke problem
  - Ett sett med briller og kontrollere koster ca 4000,-
- **Buy in** er ikke stort problem
  - Lett å skape engasjement
  - Bare la de som betaler prøve
- **Stjeling / skader** utstyr er ikke problem
  - Hatt VR lab i to år uten å miste noe utstyr
  - En brille datt i gulvet
- **Teknologikunnskap** er ikke problem
  - Veldig enkelt å lære og bruke

https://elektronikk-service.no/wp-content/uploads/2020/01/es0101-ikon_cirkel_global_blaa_400x400_priser.png
<https://hugobemarketing.com/wp-content/uploads/2018/05/Stakeholder-buy-in-720x325>

31

31

 Hvorfor nei da?

- Få relevante program
  - Mest spill
  - Koster penger å lage selv, må også vedlikeholdes.
- Vanskelig tilgjengeliggjøre utstyr
  - Avhengig av rom hvis fast utstyr. Avhengig av sted for utlån hvis «løst» utstyr
  - Vedlikehold både fysisk og IT-messig
- Blir «lurt» til å ligge i front av utvikling
  - Nytt felt, nye ting skjer hele tiden. De med kunnskap er opptatt av nyheter mer enn stabilitet
- Finner ikke løsning for selvregulert bruk

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/8b/Stop_hand.svg/96px-Stop_hand.svg.png

32

32

 Når og hva kjøpe?

- Råd til å kjøpe «styring»
  - Utstyr + tilgang til skytjeneste for administrasjon
  - Se for eksempel <https://business.oculus.com/>
- Funnet hyllevareprogram
  - Kjøp hvis finner noe som passer inn i øvrig opplegg
  - Se for eksempel [oculus store](#) eller [HTC viveport](#)
- Fått avtale om internt vedlikehold
  - Fra batteri/ladning via oppdatering til renhold
- Sannsynlig at det blir brukt og gir utbytte

33

33

 Takk for oppmerksomheten

Professor Aslak Steinsbekk
 Institutt for Samfunnsmedisin og sykepleie
aslak.steinsbekk@ntnu.no

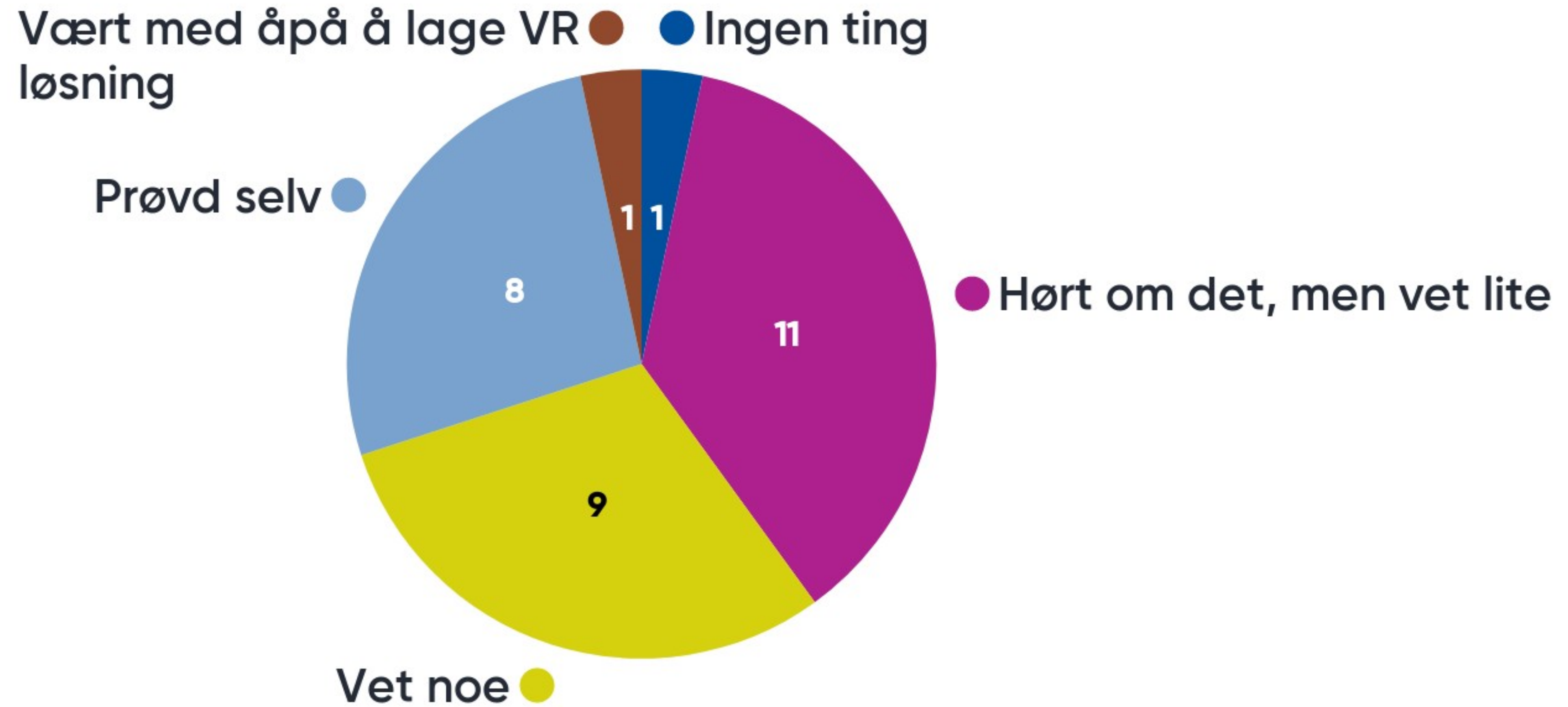
34

34

I hvilket fylke befinner du deg?

Hva vet du om VR – virtuell virkelighet

Hva forbinner du med VR?

Dataspill

Brillene

Spill

Gaming

innlevelse

Læring

Briller

Dataspill

Gøy

Hva forbinner du med VR?

Avstand

3D Briller

verktøy for læring og trening

Innlevelse

Briller og hansker

Actionspill

Hjelpemidler

Trening/Eksponering .

opplæring på video

Hva forbinner du med VR?

Mulighet til å gå inn i noe

Briller

Videospill, trening på ferdigheter

Spill

Spill

Dataspill

Liksom-verden digitalt. Til læring og spill

Simulering innen helse og ved kjøp sv kjøkken. Reminisens for personer med demens

Spill, opplæring

Hva kan VR brukes til innen pasientopplæring?

Opplæring medikamenter.

Trening

Trening på kommunikasjon

Samtaler med ungdommer i psykiatrien

Prosedyrer

samtalegruppe

Trening. Angstesponering.

Opplæring i å sette injeksjoner

Samarbeid og kommunikasjon

Hva kan VR brukes til innen pasientopplæring?

Praktiske øvelser.

Trening

Lærings og mestrings kurs

Praktisk trening på oppgaver, eks sprøytstikk

Alternativ pandemivennlig opplæring

Forberedelse til operasjon/undersøkelser

Informasjon /intro om behandlingsopplegg

Eksposering

Praktiske øvelser

Hva kan VR brukes til innen pasientopplæring?

Smertebehandling

Tilrettelegge bolig etter funksjonsfall

Overdoser

trening / opptrening av ferdigheter

Vet ikke. Info om diagnoser? Eks Anatomi?

Ferdighetstrening

Opplive eller besøke situasjoner

Presentere MR- bilder av pasientens svulst/hjerneslag/brudd osv. til pasienten

info i forkant av oppstart behandling. hva pasienten kan forvente, hvordan behandling gjennomføres, tester o.l som kan gjennomføres hjemme, møte behandler virtuelt

Hva kan VR brukes til innen pasientopplæring?

La deltagerne trene på ting i hverdagen sin mens de er på kurset. Feks gjennomføre en handletur og plukke rett matvarer

Trening i smittevern

erfaringsutveksling på digitale pasinetkurs

Samtalegrupper

Opplæring om pårørendes opplevelse og at de kan være en ressurs

Forberedelse til feks fødsel

Øve

Øve på kommunikasjonsferdigheter

Kostnader på utstyr

Hva kan VR brukes til innen pasientopplæring?

Eksponeringsterapi

Vet man om VR kan utløse epilepsi?

Vet ikke

Erstatte noen obligatoriske e-læringer, feks om Barn som pårørende

Sender dere ut presentasjonen i etterkant?

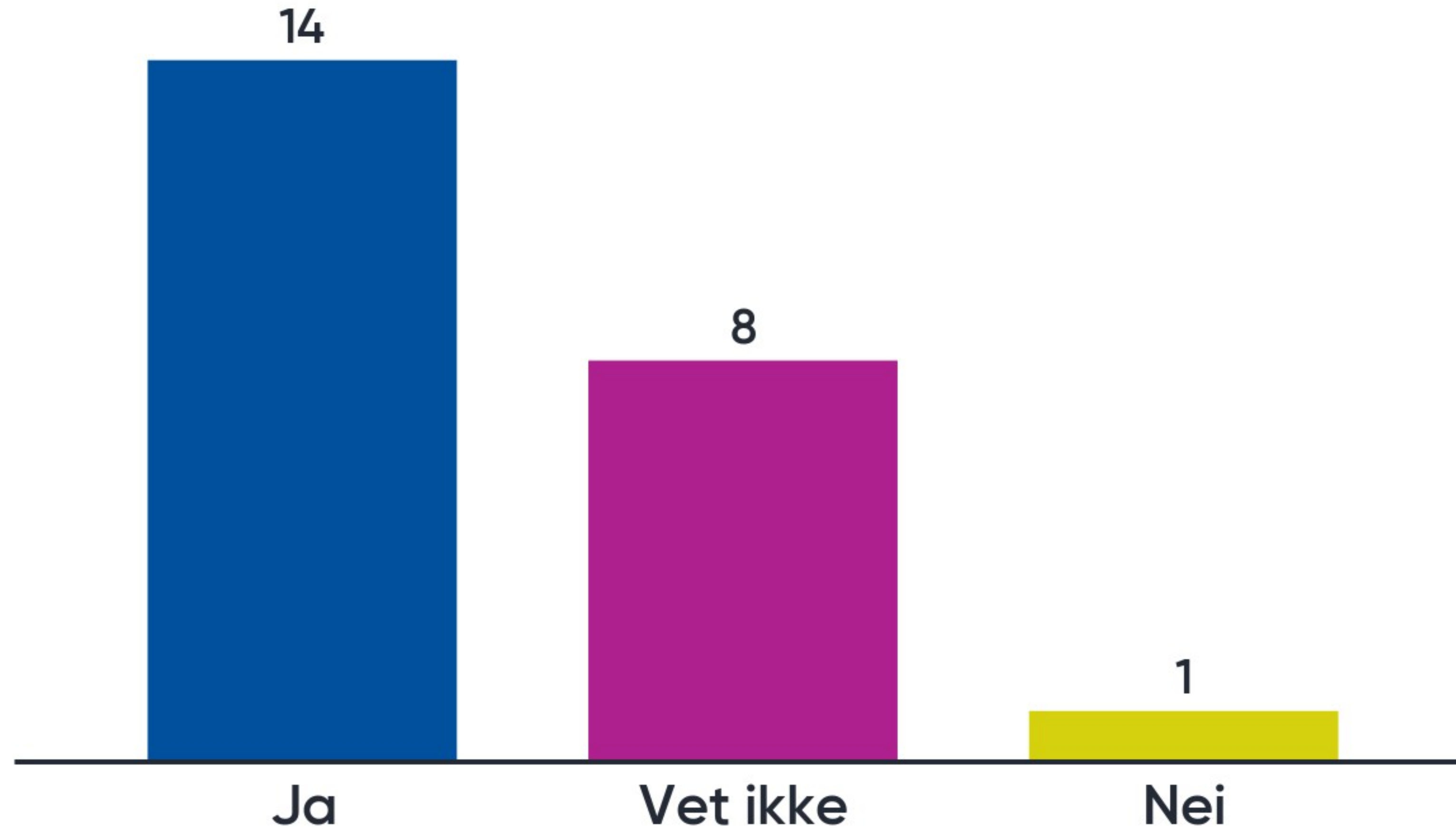
Ja

Presamtaler-forberedelse før innleggelse

Ja

Ja, jeg tenker at dette vil bli nødvendig utstyr som kompetansesentra bør ha i undervisningssammenheng

Vil du kjøpe inn VR utstyr?

Hva er viktigst for at du skal ta i bruk VR utstyr

Spørsmål som ikke har blitt besvart?

0 questions
0 upvotes